

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 27/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä marraskuuta 2010 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta (HE 259/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Vilppu Talvitie, ylitarkastaja Hanna-Mari Kahilainen ja ylitarkastaja Sanna Paanukoski, maa- ja metsätalousministeriö
- varttunut tutkija Antti Pouttu, Metsäntutkimuslaitos
- viranomaistoiminnan asiantuntija Pertti Syrjälä, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- asiantuntija Anssi Kainulainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- ympäristöministeriö
- Metsäteollisuus ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään uusi säännös, jonka perusteella maa- ja metsätalousministeriö voi oikeuttaa maanomistajan omalla kustannuksellaan toteuttamaan ministeriön hyväksymät bio-

logisen kasvinsuojeluaineen lentolevitystä koskevat toimenpiteet. Ministeriö tekisi päätöksensä metsäkeskuksen esityksestä, joka pohjautuisi maanomistajan hakemukseen.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta toteaa, että kasvinsuojeluaineen lentolevitys on pääsääntöisesti kiellettyä. Levitys voidaan kuitenkin toteuttaa poikkeuksellisissa olosuhteissa viranomaisen päätöksellä. Metsä-

hojen ollessa kyseessä päätöksen tekee maa- ja metsätalousministeriö.

Jos metsässä esiintyy poikkeuksellisen paljon hyönteis- tai sienituhoa tai vaara laajan hyönteis- tai sienituhon leviämisestä tai syntymisestä

on olemassa, metsäkeskuksen on tehtävä metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) 6 §:n mukainen esitys maa- ja metsätalousministeriölle torjuntatoimista. Kun metsäkeskus tekee esityksen ja siihen sisältyy lentolevitys torjuntakeinona, on maa- ja metsätalousministeriön kasvinsuojeluaineista annetun lain (1259/2006) 20 §:n mukaan selvitettävä ennen ratkaisun tekemistä, voidaanko muulla kuin lentolevityksellä tehokkaasti kohtuudella estää hyönteis- ja sienituhot kyseisessä tapauksessa. Kasvinsuojeluaineen lentolevitys metsässä kasvaviin puihin kohdistuvien hyönteis- ja sienituhojen torjumiseksi on mahdollista vain maa- ja metsätalousministeriön päätöksen nojalla.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kasvinsuojeluaineen lentolevitys katastrofitilanteessa, jossa puiden kuolema on todennäköistä, ei ole säännöllistä metsänhoitoa, ja tämän perusteella valtio korvaa lentolevityksen kustannukset. Näistä lentolevityksistä aiheutuvien kustannusten osalta ei lainsäädännössä ole harkintavaltaa sen suhteen, kenen varoilla ne toteutetaan, vaan valtion on ne kokonaisuudessaan kustannettava. Lentolevitys torjuntakeinona metsätaloudessa koskee lähinnä ruskomäntypistiäisen (*Neodiprion sertifer*) aiheuttamien männyn neulastuhojen torjumiseksi tehtävää biologisen kasvinsuojeluaineen levitystä. Torjunnassa käytettävä monisärmiövirus vaikuttaa vain ruskomäntypistiäisen toukkiin.

Valiokunta toteaa, että torjuntatoimenpidettä tilanteessa, jota ei voida kaikilta osin pitää edellä tarkoitettulla tavalla poikkeuksellisen laajana tai vakavana mutta josta aiheutuu vaara huomattavista kasvutappioista tai muista huomattavista taloudellisista menetyksistä ja joka voidaan biologisen kasvinsuojeluaineen lentolevityksenä maanomistajien kustannuksella toteuttaa, ei voimassa olevien säädösten mukaan voida suorittaa. Esityksessä hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi asiaa koskeva 7 a §.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja jäljempänä esitettävien muutosehdotuksien.

tuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja jäljempänä esitettävien muutosehdotuksien.

Yksityiskohtaiset perustelut

7 a §. Biologisen kasvinsuojeluaineen lentolevitystä koskeva erityissäännös. Valiokunta pitää tarpeellisena ehdottaa pykälän otsikkoa täsmennettäväksi siten, että siitä ilmenee pykälän säännösten koskevan pelkästään biologisen kasvinsuojeluaineen lentolevitystä.

Viitaten edellä pykälän otsikkoon ehdotettuun muutokseen valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia täsmennettäväksi. Koska esityksessä ehdotetut säännökset ovat erityissäännöksiä kasvinsuojeluaineista annetun lain yleissäännöksiin nähden, valiokunta ehdottaa momenttiin sisällytettäväksi selvyuden vuoksi asiaa koskeva viittaus.

Valiokunta pitää tarpeellisena, että säännöksessä määritellään, mitä biologisella kasvinsuojeluaineella tarkoitetaan. Biologista kasvinsuojeluainetta ei ole määritelty kasvinsuojeluaineista annetussa laissa tai torjunta-ainedirektiivissä (2009/128/EY). Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on käynyt ilmi, että biologiseksi torjunnaksi kutsutaan luonnon tarjoamien keinojen hyödyntämistä estettäessä kasvintuhoojien hyötykasveille aiheuttamia haittoja. Biologiseen torjuntaan voidaan käyttää tuhoeläinten luontaisia vihollisia sekä niin sanottuja feromonipyydyksiä, joihin tuhoeläimet houkutellaan feromoneiksi kutsutuilla eläinten eri tarkoituksiin erittämällä kemiallisilla yhdisteillä. Biologisia torjuntamenetelmiä ovat myös mm. tuhoeläinten luontaisten taudinaiheuttajien, kuten virusten, bakteerien ja loisten, hyväksikäyttö. Kasvitautilien biologinen torjunta perustuukin pitkälti niin sanottujen torjuntapieneliöiden, kuten bakteerien, sienten ja sädesienten, käyttöön. Ne toimivat yleensä joko antibioottien tapaan tai heikentävät olennaisesti taudinaiheuttajien elinmahdollisuuksia kilpailemalla niiden kanssa.

Edellä esitettyyn viitaten biologisella kasvinsuojeluaineella tarkoitetaan luonnosta eristettyistä organismeista tuotettua valmistetta, jota käytetään torjunta-ainedirektiivissä (2009/128/EY) tarkoitetun biologisen kasvinsuojeluaineen lentolevityksenä.

tetään kasvien tai kasvustojen käsittelyyn, kasvi-
tautien, tuhoeläinten tai rikkakasvien torjumi-
seksi tai kasvunsäätteenä. Kasvinsuojeluaineista
annetun lain 5 §:n mukaan Turvallisuus- ja ke-
mikaalivirasto hyväksyy kasvinsuojeluaineen.
Hyväksymismenettely koskee myös biologisia
kasvinsuojeluaineita. Valiokunta ehdottaa biolo-
gisen kasvinsuojeluaineen määritelmän sisällyt-
tämistä pykälään otettavaan uuteen 2 moment-
tiin. Siten esityksen mukaisen pykälän 2—4 mo-
mentit siirtyvät 3—5 momenteiksi.

Valiokunta pitää esityksen mukaisen pykälän
2 momentin 3 kohtaan sisältyvää säännöstä liian
avoimena. Valiokunta toteaa kuitenkin, että
asiaan liittyvän lainsäädännön luotteloiminen
kokonaisuudessaan säännöksessä ei johtaisi hy-
vään säädöskieleen. Lisäksi kattavan säädösluet-
telon ylläpitäminen ajantasaisena olisi työlästä.
Sen vuoksi valiokunta ehdottaakin kohdan täs-
mentämistä yleisluonteisesti siten, että toimen-
piteiden tulee olla muutoin metsien hoitoa ja

käyttöä sekä kasvinsuojeluaineita ja niiden len-
tolevitystä koskevan lainsäädännön mukaisia.

Valiokunta toteaa, että esityksessä nyt ehdo-
tetut säännökset on rajattu koskemaan vain sel-
laisia tilanteita, joissa lentolevitystä koskevien
toimenpiteiden suorittamatta jättämisestä aiheu-
tuu vaara huomattavista kasvutappioista tai
muista huomattavista taloudellisista menetyksis-
tä. Lentolevitys säilyisi edelleen pääasiassa kiel-
lettynä. Korostaen tätä valiokunta ehdottaa esi-
tyksen mukaisen pykälän 2 momenttiin lisättä-
väksi uusi 4 kohta, jonka mukaan maa- ja metsä-
talousministeriön päätöksen edellytyksenä on
myös, että hyönteis- ja sienituhoja ei voida
muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella estää.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalous-
valiokunta ehdottaa,

*että lakiehdotus hyväksytään muutettu-
na (Valiokunnan muutosehdotukset).*

Valiokunnan muutosehdotus

Laki

metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin (263/1991) uusi 7 a § seu-
raavasti:

7 a §

Biologisen kasvinsuojeluaineen lentolevitystä koskeva erityissäännös

Jos maa- ja metsätalousministeriö ei 6 §:n no-
jalla määrää toimenpiteitä suoritettaviksi, se voi,
*sen estämättä, mitä kasvinsuojeluaineista anne-
tun lain (1259/2006) 20 §:ssä säädetään, pää-
töksellään oikeuttaa* maanomistajan tai maan-
omistajat kustannuksellaan toteuttamaan minis-

teriön hyväksymät *biologisen kasvinsuojeluai-
neen lentolevitystä koskevat* torjuntatoimenpi-
teet.

*Tässä laissa biologisella kasvinsuojeluai-
neella tarkoitetaan luonnosta eristetyistä orga-
nismeista tuotettua valmistetta, jota käytetään
kasvien tai kasvustojen käsittelyyn kasvitautien,
tuhoeläinten tai rikkakasvien torjumiseksi tai
kasvunsäätteenä. (Uusi 2 mom.)*

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen edellytyksenä on, että:

(1 kohta kuten HE)

2) maanomistaja tai maanomistajat sitoutuvat vastaamaan torjuntatoimenpiteen toteuttamisesta aiheutuvista kustannuksista; *(poist.)*

3) toimenpiteet ovat *muutoin metsien hoitoa ja käyttöä sekä kasvinsuojeluaineita ja niiden*

lentolevitystä koskevan lainsäädännön mukaisia; ja

4) hyönteis- tai sienituhoja ei voida muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella estää. (Uusi 4 kohta)

(4 ja 5 mom. kuten HE:n 3 ja 4 mom.)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Helsingissä 1 päivänä helmikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Pertti Hemmilä /kok
jäs. Lasse Hautala /kesk
Anne Kalmari /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Mats Nylund /r
Pentti Oinonen /ps

Klaus Pentti /kesk
Petri Pihlajaniemi /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.